

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2011. GODINE
5. RAZRED

Zaporka_____ **Bodovi**_____

Bodovi_____

U svakom od sljedeća tri zadatka dva su točna odgovora. Zaokruži slova uz točne odgovore.

2		1. Koja dva kontinenta Staroga svijeta imaju obale na najmanjem oceanu? a) Azija b) Južna Amerika c) Afrika d) Antarktika e) Australija
----------	--	--

2		2. Koje od navedenih geografskih karata ne pripadaju tematskim kartama? a) opće b) povijesne c) prometne d) topografske e) turističke
----------	--	--

2	
---	--

3. U kojim su toplinskim pojasevima tijekom godine najveće razlike u trajanju dana i noći?
 a) sjeverni umjereni b) žarki c) sjeverni hladni d) južni umjereni e) južni hladni

U sljedeća tri zadatka poveži desni stupac s lijevim upisivanjem slova na crtu ispred pojmova u lijevom stupcu. Pazi, dva su slova višak.

3	
---	--

4. Poveži opise s odgovarajućim paralelama.

_____ ekvator _____ sjeverna obratnica _____ sjeverna polarnica	A) dijeli na pola sjeverni ledeni pojas B) dijeli na pola žarki pojas C) najkraća je među navedenim paralelama D) dijeli na pola sjeverni umjereni pojas E) mjesta na toj paraleli s početnom paralelom zatvaraju kut od $23^{\circ}27'$
--	--

3	
----------	--

5. Poveži opise s odgovarajućim reljefnim oblicima.

_____ ponikve _____ škrape _____ kamenice	A) prostrane zavale u kršu B) žljebasta udubljenja u kršu, oštih rubova C) veća ljevkaasta udubljenja u kršu ispunjena tlom D) prostorno najmanja udubljenja u topivim stijenama E) izdužena udubljenja u kršu ispunjena tlom
--	--

3

6. Poveži reljefne oblike s odgovarajućim procesom nastanka.

_____ djelovanje mora	A) dolina u obliku slova U
_____ djelovanje leda	B) dolina u obliku slova V
_____ djelovanje rijeka	C) dina
	D) klif
	E) vrtača

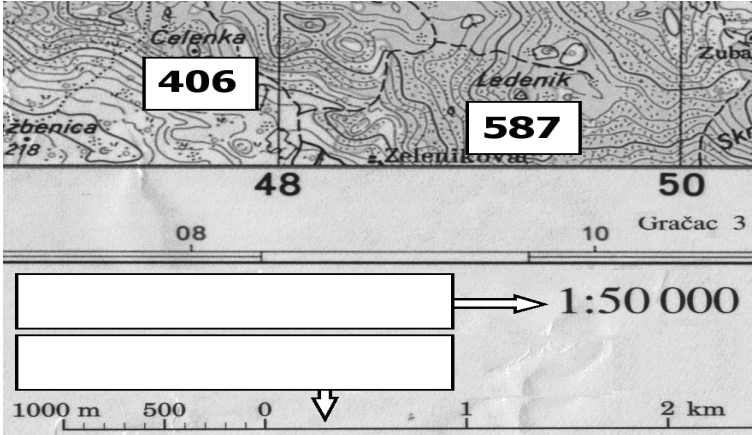
U svakom od sljedeća dva zadatka prekriži četiri netočna pojma napisana kosim slovima.

2		7. Od ukupne Zemljine površine kopno zauzima 27 % / 29 % . Veći dio kopna nalazi se na <i>sjevernoj / južnoj</i> Zemljinoj polutki. Kopno je podijeljeno na <i>šest / sedam</i> kontinenata. Najdublji dio svjetskog mora nalazi se u <i>Atlantskom / Tihom</i> oceanu.
---	--	---

2		8. Sjevernoamerička i Euroazijska litosferna ploča međusobno se udaljavaju i stvara se nova Zemljina kora u Indijskom / Atlantskom oceanu. Na granici udaljavanja nastaje dubokomorski jarak / srednjooceanski hrbat . Na mjestu podvlačenja Nazca ploče pod Južnoameričku ploču dolazi do izdizanja Anda / Alpa . Izdignuto uzvišenje je mlada ulančana planina/ staro gromadno gorje .
---	--	--

3 Sljedeći zadatak riješi pomoću isječka topografske karte.

9. U pravokutnike **upiši** nazive vrsta mjerila označenih strjelicama te **izračunaj** relativnu visinu vrha Ledenik u odnosu na vrh Čelenka.

Prostor za računanje:

Relativna visina je _____ m.

3 Sljedeći zadatak riješi pomoću teksta i tablice.

10. U tekstu o gibanju Zemlje i Zemljinoj osi tri su pogrešna pojma. **Podcrtaj** u tekstu pogrešno upisane pojmove, **prepiši** ih u lijevi stupac tablice, a u desni stupac **upiši** ispravne pojmove.

Sunčev sustav čini jedna zvijezda, devet planeta, sateliti i manja svemirska tijela koja kruže oko Sunca. Na četvrtom mjestu od Sunca nalazi se Zemlja, planet na kojem se razvio život. Zemlja obiđe Sunce za 365 dana i 6 sati, a to gibanje Zemlje oko Sunca naziva se rotacija Zemlje.

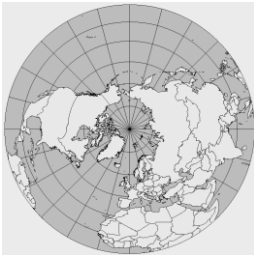
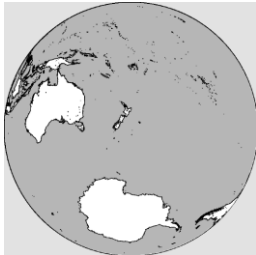
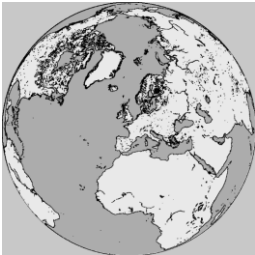
POGREŠAN POJAM	ISPRAVAN POJAM

2 Sljedeća dva zadatka riješi pomoću crteža.

11. Na linije ispod crteža **upiši** nazive naprava koje se koriste za orijentaciju u prometu. Jedna linija mora ostati prazna.

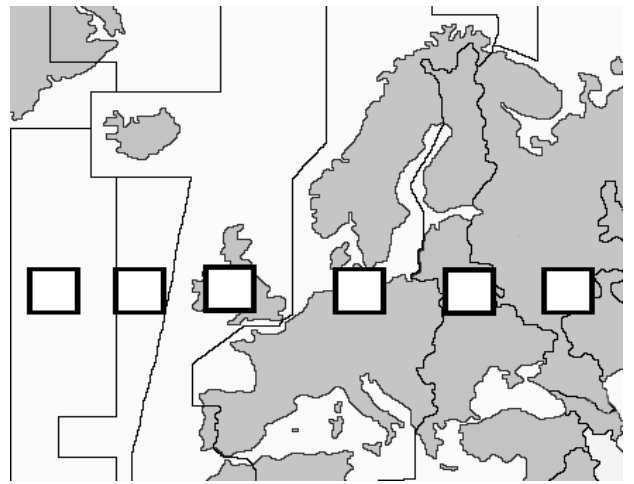
2 12. Na linijama ispod crteža **upiši** naziv polutke na kojoj se nalazi najveći dio kopna i naziv polutke na kojoj se nalazi najveći dio mora. **Dvije linije moraju ostati prazne.**

- 2 ☐ 13. Karta prikazuje vremenske pojaseve u Europi. U prazne kvadratiće u istočnoeuropskom i zapadnoeuropskom vremenskom pojasu **upiši brojem** koliko je sati kada je u Zagrebu ponoć.

U sljedećih devet zadataka dopuni rečenice.

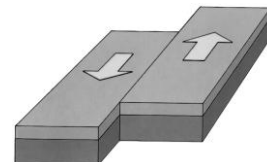
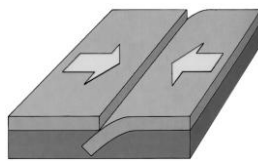
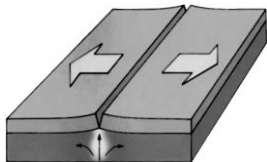
- 2 ☐ 14. Užarena žitka masa koja se nalazi ispod Zemljine kore naziva se _____, a kada se izlije na površinu Zemlje naziva se _____.
- 2 ☐ 15. Površinom najveći kontinent na Zemlji naziva se _____, a najvećim dijelom nalazi se u _____ toplinskom pojasu (*upiši puni naziv*).

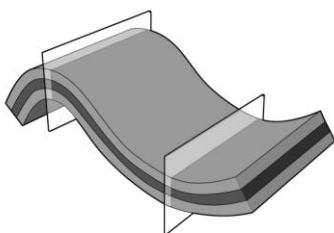
- 2 ☐ 16. Početni podnevnik prolazi kroz zvjezdarnicu _____ koja se nalazi u _____ (*upisati ime države*).
- 2 ☐ 17. Za ravnodnevnica Sunčeve zrake padaju okomito na _____ (*upisati naziv paralele*), a noć na cijeloj Zemlji traje _____ (*upisati broj*) sati.
- 2 ☐ 18. Društveni sadržaj na geografskoj karti predložen je _____ znakovima, a ti znakovi objašnjeni su u dijelu karte koji zovemo _____.
- 2 ☐ 19. Linije koje na topografskoj karti povezuju mjesta iste nadmorske visine nazivaju se _____, a linije koje povezuju točke iste dubine _____.
- 2 ☐ 20. Ravnice do 200 m nadmorske visine nazivaju se _____ i na općim geografskim kartama prikazuju se _____ bojom.
- 2 ☐ 21. Otvor vulkana naziva se _____, a izbacivanje vulkanskog pepela, plinova i drugog materijala naziva se _____.
- 2 ☐ 22. Tip reljefa koji nastaje na topivim stijenama, najčešće vapnencima naziva se _____ reljef. Ostaci biljaka i životinja očuvani u stijenama nazivaju se _____.

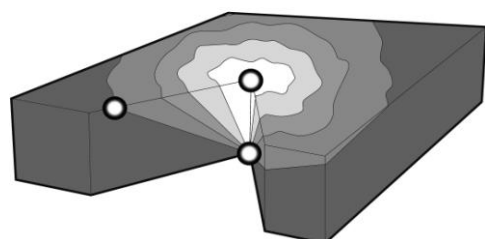
Sljedeća dva zadatka riješi pomoću crteža.

- 3 ☐ 23. Na linije ispod crteža **upiši** nazive pomicanja litosfernih ploča.

- 2 ☐ 24. Ispod lijevog crteža **upiši** koji je reljefni oblik prikazan na crtežu, a na desnom crtežu **ispuni** kružić koji označava hipocentar potresa.

2 U sljedećem zadatku dvije tvrdnje od pet navedenih su točne. Zaokruži slova uz točne tvrdnje.

25. a) U Sunčevom sustavu Mars i Neptun nemaju prirodnih satelita.
b) Najveći planet Sunčevog sustava je Saturn.
c) Sunčeva sila teža slabija je od Zemljine.
d) Zvijezde su svemirska tijela vlastite temperature i svjetlosti.
e) Sateliti su manja svemirska tijela koja kruže oko planeta.

Sljedeći zadatak riješi upisivanjem jednog broja na crtu.

- 3 26. Pored glavnih lupina od kojih je građena Zemlja **upiši** brojeve koji označavaju visinu tlaka i temperature. Pored lupine s najmanjim tlakom i najmanjom temperaturom upiši broj **1**, pored sljedeće po visini tlaka i temperature broj **2**, a pored lupine u kojoj su najviši tlak i temperatura broj **3**.
- plašt _____ jezgra _____ kora _____

U sljedećem zadatku tri su odgovora točna. Zaokruži slova uz točne odgovore.

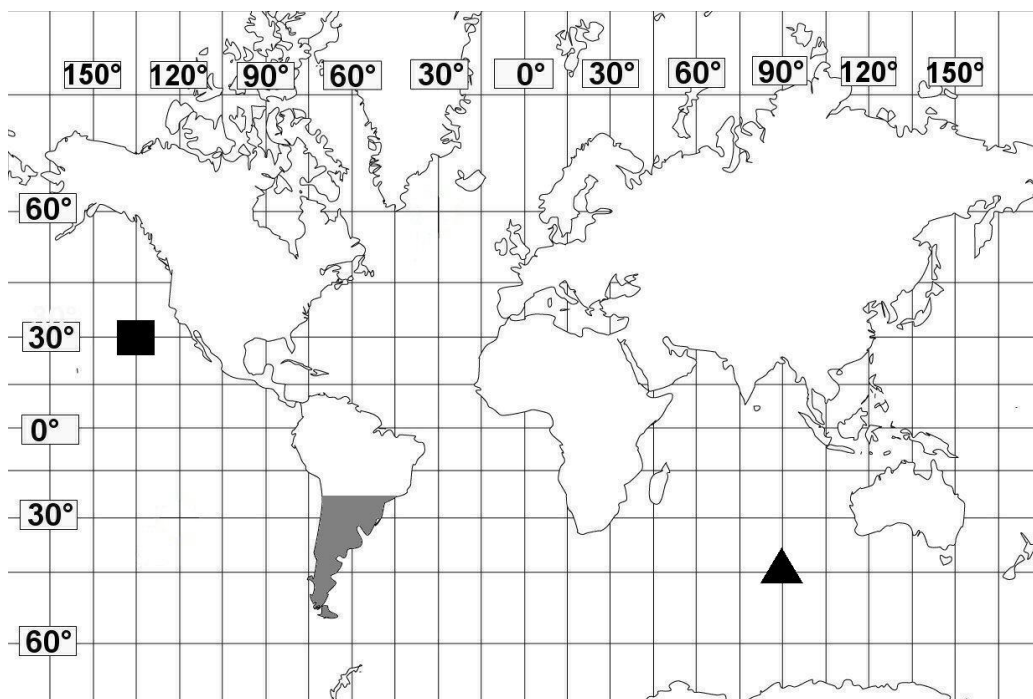
- 3 27. Koji su od navedenih reljefnih oblika uzvišenja?
- a) gora b) pobrđe c) visoravan d) brežuljak e) depresija

U sljedećem zadatku dopuni rečenicu.

- 2 28. Poznavanju građe unutrašnjosti Zemlje pridonio je hrvatski znanstvenik _____ (napiši puno ime i prezime), koji je otkrio granicu između Zemljine kore i _____.

Sljedeća dva zadatka riješi na priloženoj karti svijeta te pomoću karte svijeta.

- 3 29. Odredi geografski smještaj mjesta koja su na karti označena trokutom i kvadratom.

▲ _____ ° od ekvatora i _____ ° od početnog meridijana

■ _____ ° od ekvatora i _____ ° od početnog meridijana

Mjesto koje je na karti označeno trokutom nalazi se u _____ oceanu.

- 3 30. a) **Upiši** slovo **A** na površinom najmanji kontinent na kojem će biti jesen kada je u zatamnjenom dijelu Južne Amerike proljeće.
b) **Upiši** slovo **B** na kontinent istočne i južne polutke na kojem je zima za vrijeme ljeta u Hrvatskoj.
c) **Upiši** slovo **C** na kontinent na kojem se nalazi najviša mlada ulančana planina na Zemlji.